

Stockholm den 28 januari 2010

Justitiedepartementet
Rättschefen Per Hall
103 33 STOCKHOLM

HÖGSTA DOMSTOLEN
R 14

INKOM: 2021-01-20
MÅLNR: Ö 5090-20
AKTBIL: 29

ÄR-2010/0050

Hemställan angående överklagande av Advokatsamfundets disciplin- och inträdesärenden till Högsta domstolen, m.m.

Med anledning av den översyn av frågan om överklagande av advokatärenden (disciplin- och inträdesärenden) som Sveriges advokatsamfund har förstått pågå i Regeringskansliet, bland annat inom ramen för den s.k. målutredningens arbete (Ju2008:11, dir. 2008:49), hemställer Advokatsamfundet att någon förändring inte görs i fråga om överklagande av disciplin- och inträdesärenden, utan att dessa även fortsättningsvis ska överklagas till Högsta domstolen.

Bakgrund

Den som vägrats inträde i eller utesluts ur Advokatsamfundet kan överklaga beslutet till Högsta domstolen. Detsamma gäller den som vägrats registrering eller den vars registrering upphävs. Övriga disciplinära påföljder kan inte överklagas. Justitiekanslern får även hos Högsta domstolen överklaga beslut av samfundets styrelse eller disciplinnämnd i ett disciplinärt ärende.¹ Högsta domstolen är enda överklagandeinstans i dessa advokatärenden. Klaganden (enskild part) kan inte överklaga ett beslut från disciplinnämnden.

Antalet överklagade inträdes- och disciplinärenden är mycket begränsat. Av ca 550 disciplinärenden överklagas normalt mellan ett och två uteslutningsbeslut per år.² Av ca 250 inträdesärenden överklagas över tid mellan två och fyra avslagsbeslut per år.

¹ Se 8 kap. 8 § rättegångsbalken, med hänvisningar till 8 kap. 2 a § och 7 §.

² Advokatsamfundets disciplinnämnd fick under 2009 ta emot 566 disciplinanmälningar, vilket var 25 färre än under 2008. Disciplinnämnden behandlade under 2009 totalt 637 ärenden. De flesta avgjordes av någon av de tre prövningsavdelningarna. 149 ärenden överlämnades för avgörande till disciplinnämnden i plenum. Dessa ärenden resulterade i 79 utdelade påföljder. I de flesta fall blev påföljden en erinran till advokaten. För 12 advokater blev påföljden varning och fyra advokater fick varning med straffavgift, vilket är den näst strängaste disciplinära påföljden. Ingen advokat uteslöts ur Advokatsamfundet under 2009. Även om antalet advokater har ökat kraftigt särskilt de senaste tio åren så ökar inte antalet anmälningar till Disciplinnämnden.

Att den som har fått avslag på sin ansökan om inträde i Sveriges advokatsamfund, liksom den som blivit utesluten ur advokatsamfundet kan klaga på beslutet hos Högsta domstolen har gällt sedan rättegångsbalkens införande 1947.³

I Advokatkommitténs betänkande Tillsyn över advokater m.m. (SOU 1999:31) lades ett antal förslag om ändrad tillsyn över advokater fram. En del av det reformpaket som föreslogs var ett ändrat klagoförfarande, såväl ifråga om vilka påföljder som skulle kunna överklagas, vem som skulle kunna överklaga samt vilken domstol som skulle pröva överklagandena. Det är viktigt att påpeka att dessa förslag grundades på kommitténs förslag om att Justitiekanslerns befattning med advokattillsynen skulle upphöra. Någon sådan förändring har inte skett och Justitiekanslern anser numera att tillsynen över advokater är ett viktigt område för myndigheten. Såvitt är känt har övriga frågeställningar som tas upp i Advokatkommitténs betänkande avskrivits från vidare handläggning.

Vilka disciplinpåföljder ska kunna överklagas

Från rättssäkerhetssynpunkt är det rimligt att den enskilde advokaten får rätt till prövning av sin sak när denne tilldelats en disciplinär påföljd av allvarligt slag. Detta särskilt som disciplinnämndens beslut, med vissa begränsningar, är offentliga. Mycket talar även för att artikel 6 i Europakonventionen, liksom vissa andra internationella instrument⁴, innebär en rätt för advokat att överklaga disciplinära påföljder och att en sådan överklaganderätt gäller även annan påföljd än uteslutning. Advokatsamfundet anser emellertid att det utifrån de förhållanden som gäller för advokatväsendet i vårt land, varken finns skäl eller konventionsstöd för att samtliga disciplinära påföljder ska kunna överklagas.

Enligt Advokatsamfundet bör rätten att överklaga disciplinära påföljder utökas något. Advokatsamfundet anser att även varning som är förenad med straffavgift bör kunna överklagas av advokaten, utöver dagens uteslutningsbeslut. Skäl för ytterligare överklagandemöjligheter saknas enligt samfundets uppfattning.

Vem ska kunna överklaga ett disciplinbeslut

Mot bakgrund av den tillsyn som Justitiekanslern utövar över advokatväsendet, anser Advokatsamfundet att den gällande ordningen att endast advokat och inte enskilda får överklaga beslut i disciplinärenden måste bibehållas. Förutom att enskilda i de flesta europeiska länder inte har någon rätt att överklaga disciplinära beslut mot advokat, skulle en klagorätt för enskilda sannolikt innebära att den domstol som ska pröva tillsynsärendena kommer att belastas med ett mycket stort antal ärenden. Det bör i detta sammanhang påpekas att av ca 550 anmälningar årligen, föranleder endast mellan 15–20 procent någon form av påföljd. Vidare skulle en allmän klagorätt innebära att mängden överklaganden sannolikt skulle komma att öka i sådan omfattning att det starkt skulle begränsa effektiviteten i Advokatsamfundets tillsynssystem. Härtill kommer att advokater personligen skulle åsamkas orimliga kostnader och olägenheter.

³ Av förarbetena (prop. 1942:5 och 1963:156) anges inga skäl för att beslut i advokatärenden ska överklagas till Högsta domstolen.

⁴ Se bl.a. punkt 28 i FN:s *Basic Principles on the Role of Lawyers*.

Det bör även uppmärksammas att det finns en möjlighet för enskilda – i och för sig utan partsställning – att påverka utgången av ett ärende genom att i samband med att disciplinbeslutet tillställs Justitiekanslern påtala sin syn på utgången av ärendet. Även om Justitiekanslern företräder det allmännas intresse i tillsynsärenden och inte har till uppgift att bevaka enskilda personers intressen i särskilda ärenden, kan alltså den enskildes synpunkter beaktas vid Justitiekanslerns bedömning om överklagande av ett disciplinbeslut utifrån principiella utgångspunkter bör ske eller inte.

Överklagande av disciplin- som inträdesärenden till Högsta domstolen

Med beaktande av Högsta domstolens allmänrättsliga prejudikatsfunktion, kan det självfallet diskuteras om avgöranden i inträdes- och disciplinärenden bör prövas av Högsta domstolen som första och enda överprövningsinstans. Advokatsamfundet anser dock att det finns flera skäl som med styrka talar för att inträdes- och disciplinärenden även fortsättningsvis ska överklagas till Högsta domstolen.

En fri och självständig advokatkår som verkar enligt ett etiskt regelverk som utvecklas av ett likaledes oberoende advokatsamfund är en viktig del av rättssamhället och en förutsättning för att enskildas fri- och rättigheter ska kunna hävdas. En advokat har därför en särskild ställning och ett särskilt ansvar i ett modernt och väl fungerande rättssamhälle. Ett av Advokatsamfundets viktigaste ändamål är mot denna bakgrund att till främjande av god rättsvård upprätthålla en rättrådig och yrkesskicklig advokatkår. En av de viktigare uppgifterna för samfundet är därmed att garantera en etisk och professionellt hög kvalitet och kompetens inom advokatycket, liksom att i övrigt verka för att förtroendet för advokatkåren upprätthålls.

Yrkestiteln ”advokat” är straffrättsligt skyddad och advokatens roll är i flera andra avseenden skyddad och reglerad i lag. Mot bakgrund av den särställning som en advokat har i rättssamhället och de krav som uppställs på denne i fråga om etik och yrkesskicklighet, är det av stor vikt att frågor om rätten att få utöva juridisk verksamhet som advokat, liksom disciplinära påföljder av allvarligt slag, prövas av landets högsta allmänna domstol. Legitimitetsskäl talar alltså med styrka för att Högsta domstolen ska pröva överklagade inträdes- och disciplinärenden.

Överklagande av inträdes- och uteslutningsbeslut har också under mycket lång tid (drygt 60 år) skett till Högsta domstolen, som under hela denna tid har varit den enda överklagandeinstansen. Det saknas enligt Advokatsamfundet skäl att ändra denna sedan så länge gällande och väl fungerande ordningen.

Det bör även understrykas att den tid det tar att handlägga advokatärenden i Högsta domstolen, vid en förändring av överklagandeinstans i stället skulle läggas i någon av de redan mycket hårt belastade lägre instanserna. Sannolikt skulle även handläggningstiderna för advokatärendena förlängas vid överprövning av en annan domstol, eftersom det är fråga om en helt ny och mycket speciell ärendetyp som Högsta domstolen i dag som enda domstol har stor erfarenhet av och kompetens att handlägga.

Även behovet och nödvändigheten av enhetlig rättstillämpning och praxisbildning talar för att ärendena överklagas till Högsta domstolen. Starka skäl talar för att av en enda överprövningsinstans få tolknings- och tillämpningsprejudikat i de komplicerade och EU-styrda rättsfrågor som ofta finns i advokatärendena.

Det finns i denna typ av ärenden även ett befogat intresse av att få en så skyndsam prövning som möjligt och att undvika en längre instanskedja än nödvändigt.

Avslutningsvis anser Advokatsamfundet att den mycket begränsade frekvensen av överklagade inträdes- och disciplinärenden (över tid 2–4 överklaganden i ca 250 inträdesärenden samt 1–2 överklagade uteslutningsbeslut av ca 550 disciplinärenden årligen) talar för att Högsta domstolen även fortsättningsvis bör vara överprövningsinstans för advokatärendena.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts hemställer Advokatsamfundet att några förändringar inte görs i nuvarande ordning i fråga om överklagande av samfundets inträdes- och disciplinärenden till Högsta domstolen. Advokatsamfundet anser dock att det bör övervägas om inte disciplinpåföljden varning med straffavgift, utöver beslut om uteslutning, bör omfattas av advokatens överklaganderätt.

Med vänlig hälsning

Anne Ramberg

till protokoll den 17 november 2016, § 327

Bilaga 183
(D-2016/0045)

BESLUT

den 17 november 2016

av Sveriges advokatsamfunds disciplinnämnd i disciplinärende A, C-stad ./.. advokat
Claude Zacharias, Stockholm

Bakgrund

Claude Zacharias har varit ombud för A:s före detta make, B, i flera tvister mellan denne
och A.

Anmälan

A har i anmälan, som kom in till Advokatsamfundet den 13 januari 2016, riktat
anmärkningar mot Claude Zacharias [REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

Advokatens yttrande

Claude Zacharias har i yttrande, som kom in till Advokatsamfundet den 26 januari 2016, tillbakavisat anmärkningarna och anfört i huvudsak följande.

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Ytterligare skriftväxling

Anmälaren har inkommit med genmäle.

Nämndens bedömning och beslut

[Redacted text block]

Nämnden tilldelar därför Claude Zacharias erinran enligt 8 kap. 7 § andra stycket rättegångsbalken.

Utredningen visar inte att Claude Zacharias i övrigt har åsidosatt god advokatsed.

Sofia Rahm

KLAGANDE

Advokat Claude D Zacharias
Skeppsbron 26
111 30 Stockholm

MOTPART

Sveriges Advokatsamfunds Disciplinnämnd
Sveriges Advokatsamfund
Box 27321
102 54 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Sveriges advokatsamfunds disciplinnämnds beslut 2016-11-17 i
disciplinärende D-2016/0045

SAKEN

Överklagbarhet av Sveriges advokatsamfunds disciplinnämnds beslut om
erinran

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Sveriges advokatsamfunds disciplinnämnd (disciplinnämnden) beslutade den 17 november 2016 att meddela advokaten Claude D Zacharias en erinran.

Claude D Zacharias yrkar att den honom tilldelade erinran undanröjs/upphävs. Han yrkar även muntlig förhandling när denna prövning når förvaltningsrätten.

Till stöd för sin rätt att överklaga disciplinnämndens beslut anför Claude D Zacharias sammanfattningsvis följande. Disciplinnämndens beslut utgör myndighetsutövning och 22 a § förvaltningslagen (1986:223) är direkt eller analogt tillämplig gällande forum och handläggning av överklagandet. Beslutet är överklagbart enligt artikel 6 i Europeiska konventionen den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (EKMR). Överklaganderätten följer även av 2 kap. 19 §, 11 kap. 14 § och 12 kap. 10 § regeringsformen då 8 kap. 8 § rättegångsbalken (RB) inte får tillämpas till stöd för att neka honom överprövningsrätt i enlighet med framställda yrkanden.

Det följer av rättspraxis från Europadomstolen, bl.a. rättsfallet *Albert och Le Compte mot Belgien*, att en juridisk prövning som inverkar på advokatens möjlighet att utöva sitt yrke omfattas av artikel 6 EKMR. Om beslutet inte kan överklagas bryter Sverige mot EKMR trots att Advokatkommittén redan år 1999, i sitt betänkande SOU 1999:31, konstaterade att rätten att överklaga bör föras in i RB i enlighet med vad EKMR föreskriver. Den svenska ordningen avviker även från hur motsvarande frågor hanterats i Finland, Danmark och Norge.

Utan möjlighet till att överklaga kan disciplinnämnden tilldela en advokat erinran, varning och varning med straffavgift utan att advokaten kan få sin sak överprövad genom en rättvis rättegång i en domstol. Ovidkommande omständigheter, som t.ex. kritik i tidningar, kan färga beslutsprocessen på ett sätt som inte är rättssäkert. Tidigare påföljder kan påverka en helt ny prövning på ett ovidkommande sätt. Disciplinnämnden utgör inte en domstol.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Den övergripande fråga som förvaltningsrätten har att ta ställning till i målet är om Claude D Zacharias har rätt att överklaga disciplinnämndens beslut att tilldela honom en erinran.

Enligt 8 kap. 7 § RB första stycket ska en advokat, som i sin verksamhet uppsåtligt gör orätt eller som annars förfar oredligt, uteslutas ur advokatsamfundet. Är omständigheterna mildrande, får advokaten i stället tilldelas en varning. Enligt bestämmelsens andra stycke får en advokat som annars åsidosätter sina plikter som advokat meddelas en varning eller erinran. Är omständigheterna synnerligen försvårande, får advokaten uteslutas ur samfundet. Av tredje stycket följer att en advokat som tilldelas en varning får, om det finns särskilda skäl, även åläggas att utge en straffavgift till samfundet. Enligt fjärde stycket får disciplinnämnden, om det bedöms tillräckligt, i stället för att tilldela en advokat erinran göra ett uttalande om att advokatens åtgärd är felaktig eller olämplig.

När det gäller möjligheterna att överklaga beslut som fattats enligt 8 kap. 7 § RB följer det av 8 kap. 8 § RB att den som vägrats inträde i eller utesluts ur advokatsamfundet får överklaga beslutet hos Högsta domstolen. Justitiekanslern får hos Högsta domstolen överklaga ett beslut enligt 8 kap. 7 § RB av samfundets styrelse eller disciplinnämnd. Beslut om varning,

straffavgift eller erinran kan således enligt bestämmelsen inte överklagas av den advokat som drabbas av beslutet. Förvaltningsrätten kan i och med det konstatera att Claude D Zacharias inte med stöd av bestämmelsen i 8 kap. 8 § RB kan överklaga det av disciplinnämnden fattade beslutet att tilldela honom en erinran.

Frågan är därmed om det, trots bestämmelsen i 8 kap. 8 § RB, finns förutsättningar för Claude D Zacharias att överklaga disciplinnämndens beslut om erinran.

För att artikel 6 EKMR ska vara tillämplig krävs bl.a. att det ska vara fråga om prövning av en enskilds "civila rättigheter". Europadomstolen har vid ett flertal tillfällen anfört att rätten att praktisera som läkare (se t.ex. *Le Compte, Van Leuven och De Meyere mot Belgien* och *Albert och Le Compte mot Belgien*) och rätten att vinna inträde i en advokatorganisation (se *H. mot Belgien* och *De Moor mot Belgien*) utgör civila rättigheter i den mening som avses i artikel 6 EKMR.

Av denna rättspraxis följer att disciplinära förfaranden där rätten att fortsätta utövningen av ett yrke står på spel ger upphov till tvister om civila rättigheter i den mening som avses i artikel 6 EKMR. Frågan är dock om det disciplinära förfarandet i Claude D Zacharias fall gett upphov till en tvist gällande rätten att utöva advokatyrket.

Till att börja med anser förvaltningsrätten att en prövning i disciplinnämnden av frågan om att en advokat ska tilldelas en erinran inte i sig kan anses ge upphov till en prövning av advokatens rätt att utöva sitt yrke. Ett beslut om erinran hindrar inte, till skillnad från vägrat inträde i eller uteslutning ur advokatsamfundet, advokaten att fortsätta sin yrkesutövning.

Europadomstolen har emellertid i målen *Gautrin m.fl. mot Frankrike* och *W.R. mot Österrike*, vid bedömningen av om läkares respektive en advokats rätt att utöva yrket stod på spel, inte enbart tagit hänsyn till vilka sanktioner som faktiskt hade påförts i de nationella disciplinära förfarandena. Domstolen beaktade även vilka sanktioner som kunde påföras.

Förvaltningsrätten konstaterar att möjliga disciplinära påföljder enligt 8 kap. 7 § RB innefattar erinran, varning, varning kombinerad med straffavgift och uteslutning ur advokatsamfundet. Eftersom uteslutning ingår som sanktion, skulle även rätten att utöva advokatycket kunna anses stå på spel vid tillämpning av bestämmelsen i enlighet med vad Europadomstolen uttalat i *Gautrin m.fl. mot Frankrike* och *W.R. mot Österrike*.

Förvaltningsrätten anser dock att det finns anledning att särskilja omständigheterna i *Gautrin m.fl. mot Frankrike* och *W.R. mot Österrike* från de omständigheter som förvaltningsrätten har att pröva i detta mål. Till att börja med ingick visserligen både skriftlig reprimand och tidsbegränsat förbud att utöva advokatycket bland de möjliga påföljderna för disciplinära förseelser i *W.R. mot Österrike*, vilket påminner om de påföljder som kan aktualiseras enligt 8 kap. 7 § RB. I *W.R. mot Österrike* hade emellertid tillfällig suspension också begärts i det nationella disciplinförfarandet. Vidare var, såvitt framgår av Europadomstolens referat av de båda rättsfallen, de förhållanden och processuella regler vars tillämpning Europadomstolen ansåg utgöra överträdelser av artikel 6 EKMR aktuella för samtliga typer av disciplinära påföljder. Detta skiljer sig från förevarande fall, där det enligt 8 kap. 8 § RB görs en åtskillnad mellan uteslutning från advokatsamfundet och de andra disciplinära påföljderna och där ett beslut som innebär en inskränkning i rätten att utöva advokatycket faktiskt kan bli föremål för domstolsprövning i förenlighet med vad som föreskrivs i artikel 6 EKMR. Förvaltningsrätten noterar också att det i *Gautrin m.fl. mot Frankrike* inte ifrågasatts att artikel 6 EKMR var tillämplig på omständigheterna i målet. Mot denna bakgrund

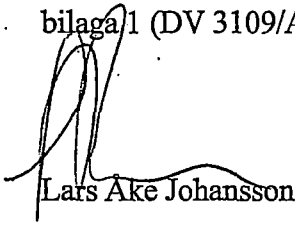
anser förvaltningsrätten att det föreligger sådana skillnader mellan omständigheterna i det aktuella fallet och de förhållanden som prövats i *Gautrin m.fl. mot Frankrike* och *W.R. mot Österrike* att Europadomstolens uttalanden i avgörandena inte kan anses innebära att disciplinnämndens beslut om erinran innebär en prövning av enskilds civila rättigheter. Artikel 6 EKMR är därmed inte tillämplig i det nu aktuella fallet.

Vad Advokatkommittén uttalat i SOU 1999:31, hur disciplinverksamheten gällande advokater utformats i de övriga nordiska länderna och vad Claude D Zacharias i övrigt anfört till stöd för sin talan föranleder ingen annan bedömning. Överklagandet ska därför avvisas.

Vid denna slutsats saknas det skäl för förvaltningsrätten att pröva frågan om vilken domstol som är behörig att pröva Claude D Zacharias yrkande om undanröjande/upphävande av disciplinnämndens beslut. Det finns följaktligen inte heller förutsättningar att pröva yrkandet om muntlig förhandling.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/A).

Lars Åke Johansson
Chefsrådman

Förvaltningsrättsfiskalen Carolina Karlsson har föredragit målet.

KLAGANDE

Advokat Claude D Zacharias, 610106-0215
Skeppsbron 26
111 30 Stockholm

MOTPART

Sveriges advokatsamfund
Box 27321
102 54 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Stockholms beslut den 31 maj 2017 i
mål nr 4079-17, se bilaga A

SAKEN

Avvisat överklagande

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Claude D Zacharias yrkar att kammarrätten ska återförvisa målet till förvaltningsrätten för en saklig prövning alternativt att hans talan ska prövas i sak och att berörd domstol ska undanröja den erinran som tilldelats honom samt anför bl.a. följande.

Det disciplinära förfarandet vid Sveriges advokatssamfunds disciplinnämnd rör hans civila rättigheter och prövningen kränker hans rättigheter till en opartisk och rättvis offentlig prövning vid domstol enligt artikel 6 i Europakonventionen. Det är dessutom omotiverat att tilldela honom en erinran och någon påföljd ska inte utgå. Tolkningen av Europadomstolens rättspraxis ska inte uteslutande begränsas till en prövning av disciplinära förfaranden som rent faktiskt leder till eller kan leda till ett undandragande av rätten att fortsätta utövningen av ett yrke eller enbart handlar om ett sådant beslut. I Europadomstolens domar har inte enbart beaktats vilka sanktioner som faktiskt påförts i de nationella disciplinära förfarandena, utan även vilka sanktioner som kunde påföras.

Europadomstolens dom i målet W.R. mot Österrike är direkt tillämpligt i hans fall eftersom ett disciplinärt förfarande mot en svensk advokat kan leda till ett flertal olika påföljder inklusive uteslutning. Även Europadomstolens dom i målet Gautrin m.fl. mot Frankrike är direkt tillämpligt i hans fall. Advokatsamfundets och dess disciplinnämnds tillsyn och utdömande av påföljder är myndighetsutövning som inverkar på hans civila rättigheter. Eftersom disciplinnämnden inte utgör en domstol innebär ett upprätthållande av det till synes föreliggande förbudet mot att överklaga annat än uteslutningar respektive avslag på inträdesansökningar att rätten till en rättvis prövning av domstol har undandragits advokater.

Förvaltningsrätten har inte kommenterat övrig europeisk rättspraxis som han åberopat. Det finns fog för att pröva frågan om vilken domstol som är

behörig att pröva hans yrkande om undanröjande eller upphävande av disciplinnämndens beslut. Något krav på prövningstillstånd synes inte föreligga.

Sveriges advokatsamfund yrkar att kammarrätten i likhet med förvaltningsrätten avvisar överklagandet och anför bl.a. följande. Det saknas laglig grund att överklaga ett beslut av samfundets disciplinnämnd om att påföra en advokat en erinran som disciplinpåföljd. Endast den som vägrats inträde i eller utesluts ur advokatsamfundet får överklaga beslutet och då hos Högsta domstolen. Claude D Zacharias talan i kammarrätten ska därför avvisas. Den tolkning av Europakonventionen och den redovisning av Europadomstolens praxis i angivna hänseenden som anføres av honom har inte någon bäring för kammarrättens prövning av hans överklagande. Advokatsamfundet anser att det inte heller i övrigt finns några omständigheter som talar för att Claude D Zacharias, genom att inte kunna överklaga det beslut om att tilldela honom en erinran som disciplinpåföljd, har betagits sin rätt till en rättvis rättegång enligt artikel 6 i Europakonventionen.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Enligt artikel 6.1 i Europakonventionen ska var och en, vid prövningen av hans civila rättigheter eller skyldigheter eller av en anklagelse mot honom för brott, vara berättigad till en rättvis och offentlig förhandling inom skälig tid och inför en oavhängig och opartisk domstol, som upprättats enligt lag.

De bestämmelser i rättegångsbalken som är relevanta i sammanhanget redovisas i förvaltningsrättens avgörande.

Bestämmelserna i 8 kap. 8 § rättegångsbalken reglerar uttömmande vilka beslut enligt 8 kap. som får överklagas hos Högsta domstolen. Det innebär att ett beslut av advokatsamfundets disciplinnämnd att tilldela en advokat disciplinpåföljd i form av en erinran inte får överklagas hos domstol med

stöd av detta lagrum. Frågan är om det trots detta finns förutsättningar för Claude D Zacharias att få sitt överklagande av disciplinnämndens beslut prövat i allmän förvaltningsdomstol med stöd av artikel 6.1 i Europakonventionen. Avgörande för den frågan är om Claude D Zacharias har varit part i ett disciplinärt förfarande där hans yrkesutövning har stått på spel i den mening som avses i Europadomstolens rättspraxis.

Artikel 6.1 i Europakonventionen är tillämplig när det finns en reell och seriös tvist avseende en rättighet som har sin grund i den nationella rätten och som kan karaktäriseras som en civil rättighet (se Danelius, Mänskliga rättigheter i europeisk praxis, 5 uppl., 2015, s. 161 f.). Det får av Europadomstolens avgöranden anses stå klart att disciplinära förfaranden där uteslutning eller andra disciplinära påföljder som innebär att möjligheten att fortsätta att utöva ett yrke står på spel innefattar en tvist om enskilda civila rättigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i Europakonventionen (se bl.a. Le Compte, Van Leuven och De Meyere mot Belgien, Albert och Le Compte mot Belgien, H. mot Belgien och De Moor mot Belgien).

Europadomstolen har vid bedömningen av om läkares respektive en advokats rätt att fortsätta att utöva sina yrken stod på spel i de nationella disciplinära förfarandena inte enbart tagit hänsyn till vilka disciplinära påföljder som faktiskt hade tilldelats dem i de disciplinära förfarandena, utan även beaktat vilka påföljder som skulle kunna ha tilldelats dem (Gautrin m.fl. mot Frankrike och W.R. mot Österrike).

Det kan konstateras, vilket förvaltningsrätten också har gjort, att de processuella regler och frågan som är för föremål för prövning i de sistnämnda avgörandena från Europadomstolen skiljer sig åt från de processuella regler och frågan som är aktuell i detta mål.

I avgörandena från Europadomstolen var samma processuella regler tillämpliga för samtliga typer av disciplinära påföljder. Vidare kunde samtliga typer av disciplinära påföljder bli föremål för prövning i domstol som upprättats enligt lag. Frågan i dessa avgöranden har inte, som i detta mål, varit rätten till en domstolsprövning utan om den nationella domstolsprövning som gjorts uppfyllde villkoren i artikel 6.1 i Europakonventionen.

I det svenska disciplinära förfarandet görs det en processuell åtskillnad mellan uteslutning från advokatsamfundet och de andra disciplinära påföljderna, där ett beslut som innebär en inskränkning i rätten att utöva advokatyrtket faktiskt kan bli föremål för en domstolsprövning som stämmer överens med artikel 6.1 i Europakonventionen.

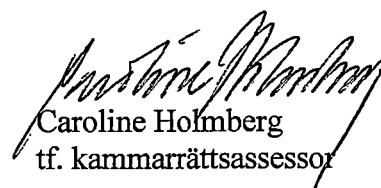
Oavsett vad man anser om denna åtskillnad kan kammarrätten inte finna något stöd i Europadomstolens rättspraxis för att en ordning, där en erinran och varning inte utan vidare kan bli föremål för en domstolsprövning, skulle stå i strid med artikel 6.1 i Europakonventionen. Även om beslutet om erinran kan ha betydelse för Claude D Zacharias rykte som advokat, innebär det inte i sig att hans rätt att utöva advokatyrtket har stått på spel.

Mot denna bakgrund anser kammarrätten att Claude D Zacharias inte har varit part i ett disciplinärt förfarande där hans yrkesutövning har stått på spel i den mening som avses i Europadomstolens rättspraxis. Det finns därför inte förutsättningar för honom att få sitt överklagande prövat i allmän förvaltningsdomstol med stöd av artikel 6.1 i Europakonventionen. Förvaltningsrättens beslut är riktigt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 2).

Margareta Berg
f.d. kammarrättsråd
ordförande

Maria Braun
kammarrättsråd
referent

Caroline Holmberg
tf. kammarrättsassessor

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS BESLUT

Mål nr
3151-18

meddelat i Stockholm den 21 februari 2019

KLAGANDE

Claude Zacharias
Karlbergsvägen 13
113 27 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 17 maj 2018 i mål nr 3734-17

SAKEN

Avvisad talan; fråga om prövningstillstånd

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen meddelar inte prövningstillstånd. Kammarrättens avgörande står därmed fast.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

För att Högsta förvaltningsdomstolen ska pröva ett överklagande i ett mål av detta slag krävs prövningstillstånd. Prövningstillstånd kan ges av två skäl. Det första skälet är att ett avgörande i målet är viktigt för ledningen av rättstillämpningen. Det andra skälet är att det finns synnerliga skäl för en prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag. Dessa bestämmelser om prövnings-
tillstånd finns i 36 § första stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291).

Dok.Id 202676

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se
www.hogstaforvaltningsdomstolen.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

BESLUT

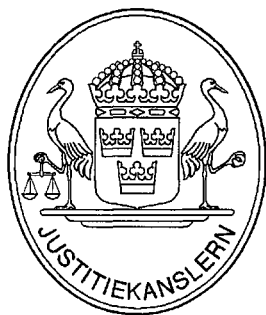
2

Mål nr
3151-18

Högsta förvaltningsdomstolen finner att det inte har kommit fram skäl att meddela prövningstillstånd.

I avgörandet har deltagit justitieråden Helena Jäderblom, Inga-Lill Askersjö och Helena Rosén Andersson.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Esin Tubluk.

BESLUT

Datum

2011 -04- 0 7

Dnr

5749-09-71

Aktbil. -

**KLAGOMÅL MOT SVERIGES ADVOKATSAMFUNDS HAND-
LÄGGNING AV DISCIPLINÄRENDEN****Justitiekanslerns beslut**

Justitiekanslern vidtar inte någon åtgärd med anledning av anmälan.

Ärendet*Bakgrund*

Sveriges advokatsamfunds disciplinnämnd beslutade vid ett sammanträde den 31 augusti 2007 att ålägga advokaten Sigvard Jarvin disciplinpåföljd i form av en varning med hänvisning till att han genom jäv allvarligt hade åsidosatt sina plikter som advokat (ärende D-2006/1285).

Sigvard Jarvin begärde därefter att disciplinnämnden skulle ta upp beslutet till omprövning och att nämnden skulle upphäva varningen. Sigvard Jarvin hemställde vidare om att få närvara personligen när ärendet behandlades i disciplinnämnden samt att vittnesförhör skulle hållas. Disciplinnämnden, som fann ärendet tillräckligt utrett, avslog Sigvard Jarvins begäran om personlig inställelse och vittnesförhör. Vid ett sammanträde den 21 februari 2008 beslutade nämnden att Sigvard Jarvins begäran om omprövning skulle avvisas, eftersom ärendet slutligt hade avgjorts genom det tidigare beslutet den 31 augusti 2007 (ärende D 2007/1335).

Sigvard Jarvin ingav i maj 2008 en anmälan mot advokaterna Lars H. och Olle F. för att de skulle ha lämnat osanna uppgifter i disciplinärendet mot honom. I ett beslut den 22 januari 2009 gjorde en prövningsavdelning inom advokatsamfundets disciplinnämnd bedömningen att utredningen inte visade att de anmälda advokaterna hade brutit mot god advokatsed och att Sigvard Jarvins anmälan därför inte skulle föranleda någon åtgärd (ärende D 2008/0536).

Klagomålen

Sigvard Jarvin har vänt sig till Justitiekanslern och framfört klagomål mot advokatsamfundets handläggning av de nämnda disciplinärendena. Han har gjort gällande att advokatsamfundets verksamhet inte uppfyller de krav som Europakonventionen ställer på förfarandet. Han har kritiserat disciplinnämnden för att ingen muntlig förhandling hölls, för att det saknas klara bevisregler och för att det inte finns någon rätt för en advokat som har ålagts

disciplinpåföljd att överklaga beslutet. Han har också kritiserat disciplinnämnden för de bedömningar som har gjorts i sak i de aktuella ärendena.

Justitiekanslern har tagit del av vissa handlingar i de aktuella disciplinärendena.

Justitiekanslerns bedömning

Justitiekanslerns tillsyn över advokatväsendet utövas i första hand som företrädare för det allmänna. Inom ramen för denna tillsyn har Justitiekanslern enligt 8 kap. 8 § rättegångsbalken (RB) tillagts behörighet att hos Högsta domstolen överklaga ett beslut av samfundets disciplinnämnd som avser disciplinära påföljder mot advokater som har fattats med stöd av 8 kap. 7 § RB. Justitiekanslern kan också själv initiera åtgärder mot en advokat i enlighet med vad som anges i 8 kap. 6 § andra stycket RB.

I ett visst avseende har emellertid Justitiekanslern mera långtgående tillsynsbefogenheter. Enligt en särskild lag, lagen (1975:1339) om Justitiekanslerns tillsyn, ska Justitiekanslern vaka över att de som utövar offentlig verksamhet efterlever lagar och författningar. Tillsynen omfattar inte bara statliga och kommunala myndigheter och deras tjänstemän utan också andra som innehar tjänst eller uppdrag varmed följer myndighetsutövning. När samfundet beslutar om inträde i samfundet eller om disciplinära åtgärder mot advokater anses verksamheten innebära myndighetsutövning och står då under Justitiekanslerns tillsyn.

Justitiekanslerns tillsyn över den offentliga verksamheten är främst inriktad på att denna fullgörs på ett formellt riktigt sätt utifrån de krav författningsregleringen ställer upp på själva förfarandet för att tillgodose den enskildes krav på rättssäker handläggning. Det är således ett ärendes formella handläggning som är föremål för Justitiekanslerns granskning. I regel uttalar sig Justitiekanslern inte i rena bedömningsfrågor.

Sigvard Jarvin ålades genom disciplinnämndens beslut den 31 augusti 2007 en disciplinpåföljd i form av varning. Som framgår av redogörelsen ovan ankommer det inte på Justitiekanslern att inom ramen för sitt tillsynsuppdrag överpröva de bedömningar av disciplinnämndens som ledde fram till nämndens beslut. Med hänsyn till de begränsningar som gäller för tillsynsuppgiften finns det inte heller någon möjlighet för Justitiekanslern att pröva de klagomål som Sigvard Jarvin har anfört mot provningsavdelningens handläggning av hans anmälan mot två andra advokater (D 2008/1356); någon myndighetsutövning riktad mot honom eller advokaterna har det då inte varit fråga om.

Beträffande handläggningen av de ärenden som avsett frågan om disciplinpåföljd mot Sigvard Jarvin avser hans klagomål framförallt att han inte fick rätt att få sin sak prövad vid en muntlig förhandling inför disciplinnämnden och att han saknade rätt att överklaga beslutet. Som Justitiekanslern

uppfattar klagomålen menar Sigvard Jarvin att dessa förhållanden innefattar en kränkning av hans rättigheter enligt artikel 6.1 i Europakonventionen.

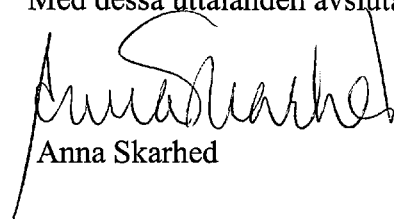
Artikel 6.1 i Europakonventionen ålägger konventionsstaterna att tillförsäkra den enskilde en rätt till domstolsprövning och en rättssäker process i tvister som rör civila rättigheter och skyldigheter samt anklagelser för brott. En utgångspunkt för att artikel 6 ska vara tillämplig på förfarandet är alltså, såvitt nu är aktuellt, att fråga är om en tvist angående civila rättigheter. Av Europadomstolens avgöranden står det klart att disciplinära förfaranden där uteslutning eller andra påföljder som innebär att möjligheten att utöva ett yrke står på spel innefattar en tvist om civila rättigheter i den mening som avses i artikel 6.1 (se bl.a. W.R. mot Österrike). Ett förfarande som avser mindre ingripande disciplinpåföljder anses däremot inte utgöra en tvist om den enskildes civila rättigheter.

Av 43 § i stadgarna för Sveriges advokatsamfund följer att i ett disciplinärende den ledamot ärendet berör ska beredas tillfälle att yttra sig över en framställd anmärkning, om inte någon särskild omständighet föranleder annat. Vidare får disciplinnämnden bestämma att muntlig förhandling ska hållas vid behandling av ett ärende samt, om inte särskilda skäl föranleder annat, att en sådan förhandling ska äga rum när uteslutning ur samfundet kan komma i fråga som påföljd. Den som har uteslutits ur advokatsamfundet får överklaga beslutet hos Högsta domstolen (8 kap. 8 § rättegångsbalken). Genom bestämmelsen tillförsäkras ytterst den som har uteslutits ur samfundet rätt till domstolsprövning och muntlig förhandling (se NJA 2000 CF 29).

Disciplinförfarandet mot Sigvard Jarvin resulterade i att han tilldelades en påföljd i form av en varning. Det finns inte anledning anta att frågan om uteslutning överhuvudtaget aktualiserades i ärendet. Det kan således inte anses att Sigvard Jarvin var part i ett disciplinärt förfarande där hans yrkesutövning stod på spel. Förfarandet har därför inte gällt Sigvard Jarvins civila rättigheter i den mening som avses enligt artikel 6.1 i Europakonventionen. Det saknas därför skäl att rikta kritik mot disciplinnämnden från ett konventionsrättsligt perspektiv.

Vad som har kommit fram i ärendet ger inte heller underlag för att hanteringen av disciplinärendet mot Sigvard Jarvin på något annat sätt skulle ha avvikit från de krav som kan ställas på förfarandet.

Med dessa uttalanden avslutas ärendet här.

Anna Skarhed

Daniel Kjellgren

Exp. till

Sigvard Jarvin
120, rue du Dauborg Saint Honoré
FR-75008 Paris
FRANKRIKE